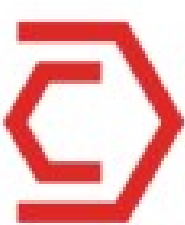

Een aantal woonzorgcentra blijft het moeilijk hebben met de vraag van hun bewoners naar euthanasie. Een huisarts ondervond het aan den lijve.

‘De huid volgescholden omdat ik euthanasie wilde verlenen’

VAN ONZE CORRESPONDENTE RUSTHUIS/STERFHUIS?

VEERLE BEEL

BRUSSEL ‘Ik ben nog helemaal overstuur’, vertelde Lydia (niet haar echte naam) ons twee weken geleden aan de telefoon. Ze is huisarts en ook coördinerend en raadgevend geneesheer (CRA-arts) in een woonzorgcentrum. Enkele uren voor ze euthanasie zou verlenen aan een 97-jarige bewoonster die zich in een schrijnende situatie bevond, kreeg ze een donderpreek van de directeur van het centrum.

‘U moet weten dat de dame ernstig lijdt door een opeenstapeling van aandoeningen en wellicht binnen de twee weken zal overlijden’, vertelde ze. ‘Gisteren heb ik ermee ingestemd om haar euthanasie te verlenen. Ik wil dat doen omdat haar huisarts nog jong en onervaren is in deze materie. De bewoonster heeft me wel tien keer bedankt. De familie en het zorgpersoneel zijn helemaal mee in dit verhaal.’

‘We moeten als team niet zomaar meegaan in elke vraag om euthanasie, maar we moeten ze ook niet tegenwerken’

KURT STABEL

Koepelvereniging Vlozo

‘Nu neemt de directeur het me erg kwalijk dat ik hem niet op de hoogte heb gebracht. Daarom heeft hij mij de huid vol gescholden. Hij riep zelfs: weet je wel zeker dat alles wettelijk in orde is? Natuurlijk weet ik dat, maar het klonk toch als een half dreigement. Ik ben helemaal van slag.’

Lydia werkt ook in een palliatieve equipe die verbonden is aan een ziekenhuis, en zegt dat daar wel vaker euthanasie wordt verleend op vraag van patiënten zónder dat de directie verwittigd wordt. ‘Als je aan verschillende instellingen verbonden bent, vergeet je soms dat het er op de ene plek anders aan toegaat dan op de andere. Hoe dan ook, euthanasie behoort toch tot ons medisch handelen?’

De vraag naar euthanasie duikt nu vaker op in de woonzorgcentra. De huidige generatie bewoners is daarover goed geïnformeerd, maar de woonzorgcentra zelf zijn nog niet allemaal mee. Dat bleek ook uit het pijnlijke relaas van Thaila Stoffelen over de afgewezen euthanasievraag van haar oma in een woonzorgcentrum (*DS 14 juni*). Nochtans oordeelde een rechter in 2016 al dat een woonzorgcentrum een plaatsvervangende thuis is en dat euthanasie er niet verhinderd kan worden door de directie.

Dat zegt ook Freddy Mortier, voorzitter van deMens.nu (de koepel van vrijzinnige verenigingen), in een reactie op het verhaal van Thaila: 'Het is niet aan de instelling om te oordelen of aan de wettelijke voorwaarden al dan niet is voldaan. De instelling kan dus nooit autonoom en a priori die toetsing doen.'

Pleidooi voor betrokkenheid

De vertegenwoordigers van de woonzorgcentra zijn voorzichtiger. 'Wij vinden dat je als woonzorgcentrum geen positie pro of contra moet innemen', zegt Kurt Stabel. Hij is directielid van de koepelvereniging Vlozo, directeur van het woonzorgcentrum Buitenhof in Brasschaat en voorzitter van de werkgroep rustoorden bij de federatie Palliatieve Zorg Vlaanderen. 'Het belangrijkste is dat bewoners goed geïnformeerd zijn, niet alleen over euthanasie, maar over alles van het levenseinde. Veel vragen naar euthanasie komen immers voort uit angst voor het onbekende, soms ook uit angst om tot last te zijn. Het is onze maatschappelijke taak om duidelijk te maken dat dit laatste geen goede reden is voor euthanasie. Ik bedoel: we moeten er als team niet zomaar in meegaan, maar we moeten het ook niet tegenwerken.'

Stabel houdt wel een pleidooi voor meer betrokkenheid van het zorgteam en de directie bij elke concrete vraag naar euthanasie: 'Als een arts naar mij zou komen en zou zeggen dat hij of zij morgenvroeg euthanasie uitvoert bij een bewoner, zou ik ook niet blij zijn. Ik zou dat niet verhinderen, maar ik vind het niet meer dan logisch dat een arts hierover ook met ons wil spreken en naar ons wil luisteren. Een zorgteam dat dagelijks contact heeft met de bewoner kan daarover ook waardevolle informatie delen.'

En ja, Stabel weet ook dat er nog woonzorgcentra zijn die niet willen dat het bij hen gebeurt: 'Ik ken er zulke. Ik vind dat ze op zijn minst heel duidelijk zouden moeten communiceren op hun website, en voorafgaand aan elke opname. Mensen horen te weten waar ze aan toe zijn.'

Enkele uren na de uitval van de directeur heeft Lydia de euthanasie bij de 97-jarige dame dan toch uitgevoerd. 'Ik kon niet anders. Ik had een groot engagement aangegaan ten aanzien van die vrouw, en ik wilde daar niet op terugkomen. Ook al was ik nogal overstuur door die boze reactie. Ik word vaak gevraagd als tweede arts, mijn emmer loopt stilaan vol. Maar ik kon deze vrouw niet in de steek laten. Verdraaid, we zijn toch al 2018?'